
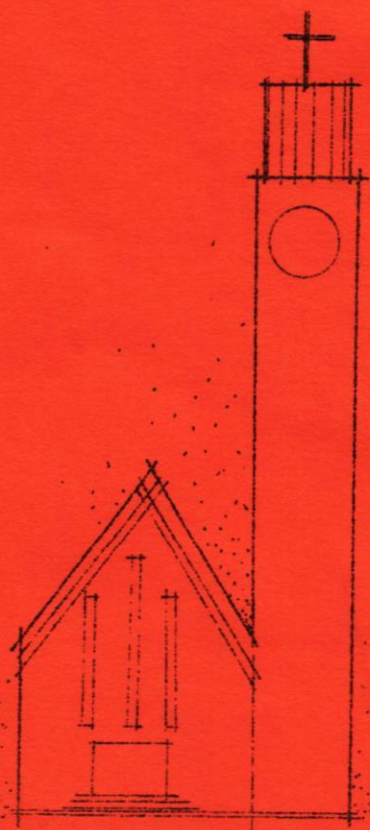

1985-06-05
Vertellingskontak
Pastoraat in
Suidenheid

WESTDUIN KONTAKT

Na bijna anderhalf uur praten met Jan Eerbeek komt hij tot een kernachtige samenvatting van zijn werk.

"Pastoraat in de geslotenheid van het Huis van Bewaring is een rijke kans voor de kerk. Want degenen die in de gevangenis of het Huis van Bewaring verblijven wachten niet op theologen-taal. Zij verwachten de verkondiging van het Evangelie, waardoor de geslotenheid waarin zij verkeren openbreekt".

Jan Eerbeek is voor wijk I geen onbekende. Hij werkt tegenwoordig als geestelijk verzorger in de strafgevangenis van Scheveningen en in het Huis van Bewaring.

Zo hoort ook de beruchte B-vleugel, het onderdeel met het meest gesloten regime van Nederland, tot het werkterrein van Jan.

Ik praat met hem begin april.

Over zijn werk in Scheveningen, de hoopvolle tekenen in zijn werk en over wat onze gemeente kan doen ter ondersteuning van het pastoraat in Scheveningen.

De plaats van handeling

In Scheveningen zijn vijf inrichtingen van Justitie ondergebracht. Jan Eerbeek werkt zowel in het Huis van Bewaring, waar mensen in voorarrest zitten, als in de gevangenis, waar men de opgelegde straf moet uitzitten. Jan wil aan het begin van het gesprek gelijk een misverstand wegnemen.

"Veel mensen denken dat het in een gevangenis een goed leven is.

Dat is een fabeltje, mensen dan hoe geïsoleerd het leven in een gevangenis is.

In de gevangenis mogen degenen die er in verblijven maar twee uur in de week bezoek

>

---

ontvangen en tweemaal per week tien minuten telefoneren.

Voor het Huis van Bewaring gelden zelfs nog strengere regels; een uur per week bezoek ontvangen en vijf minuten per week telefoneren.

En gevangenen zijn niet alleen van buiten afgesloten, maar verkeren ook in een niet zelf uitgekozen gezelschap.

Mensen waarbij toch een zekere gevangenis-cultuur heerst.

Gevoelens zijn moeilijk uitwisselbaar, omdat het toch een beetje een 'sterke-mannen-gemeenschap' is.

Daarbij komt dat iedereen genoeg heeft aan zijn eigen ellende

"In dit isolement, zowel naar de buitenwereld als geestelijk in het gevangenisleven, opereert het gevangenis-pastoraat. Tussen mensen met een geschiedenis.

Een geschiedenis die vaak begon met een jeugd, die voor een deel in een kindertehuis is doorgebracht.

Materieel had men het thuis meestal slecht. Maar naast mensen uit een sociaal zwakke omgeving, zijn er in de gevangenis ook mensen zoals jij en ik. Er is genoeg te vinden dat herkenbaar is."

Muren bestaan niet

En dan gaat Jan verder over het pastoraat in de gevangenis. In de gevangenis wordt gewerkt met mensen die dikwijls wel gelovig zijn, maar niet kerkelijk georiënteerd.

"Je vindt er eigenlijk de gehele bewoonde aarde in het klein. Buitenlanders met zeer verschillende godsdienstige achtergronden en Nederlanders die zelden of nooit een kerk van de binnenkant hebben gezien.

Wat een belangrijk element is van het kerk-

zijn in de gevangenis, is dat in de kerk het contact met de samenleving buiten de gevangenis zichtbaar wordt.

Het best komt dat tot uitdrukking in de kerkdiensten op zondag.

De kerkdiensten worden door ongeveer 35 gevangenen en 80 mensen van buiten de gevangenis bezocht.

In die aanwezigheid laat de kerk van buiten zich in de gevangenis zien.

Daarmee wordt zichtbaar dat voor de kerk de gevangensmuren die als het ware niet bestaan.

Voor mensen in de gevangenis, die geen traditie hebben in het naar de kerk gaan is het een ontmoeting met mensen van buiten het gevangenisleven.

Een ontmoeting van medemensen.

Een kerkdienst in de gevangenis betekent dan ook veel meer dan alleen een uur een kerkdienst.

Het is een ware viering, die goed wordt voorbereid. Op maandagavond wordt de kerkdienst in een gespreksgroep doorgesproken.

Aan die bijeenkomsten nemen mensen van binnen en buiten de gevangenis deel.

En dan de dienst zelf. Het is geen traditionele dienst. Zondag wordt begonnen met koffie en cake.

Mensen uit de gevangenis nemen hun eigen muziekinstrumenten mee en laten daar van horen. Aan het slot van de dienst wordt er nagepraat onder het drinken van een kopje koffie. Die diensten hebben voor beide groepen een belangrijke betekenis.

De ontmoeting voor en na de dienst haalt de kerkgang uit zijn sleur.

Het verplicht kerkgangers ertoe voor elkaar interesse op te brengen, met elkaar te praten en na te denken over de diepste betekenis van de viering.

Het haalt vooral ook de mensen van de ge-

>

vangenis uit de sleur van alle dag. Zo herinner ik mij dat een jongen het zo leuk had gevonden dat één van de kerk-gangers van buiten de gevangenis, een compliment over zijn stropdas had gemaakt. Daaruit blijkt hoe belangrijk het is dat de kerk laat zien dat zij bereid is met de mensen in de gevangenis, over de gevangensmuren heen, het leven te delen."

Wederkerigheid

"Mensen in de gevangenis zijn meestal zelf voorwerp van diakonale zorg. Wij wilden dat graag eens omdraaien.

Namelijk gevangenen iets laten doen voor mensen buiten de gevangenis. Eigenlijk is dat het invullen van het begrip wederkerigheid. In de jeugdgevangenis in Den Bosch heb ik al eens invulling hieraan helpen geven. Daar hadden wij een speelgoedproject. Dit project hield in dat gevangenen kapot geraakt kinderspeelgoed repareerden voor een kindertehuis in Sicilië.

Feitelijk was dat het heel maken wat gebroken was in de meest letterlijke zin. In het verlengde van deze ervaring ben ik in Scheveningen verder gegaan.

Het begon met de behoefte die bij de gevangenen zelf ontstond om tijdens de kerkdienst eveneens hun gaven te geven. Aangezien zij geen geld konden geven, werd afgesproken dat aardewerk dat zij zelf door de week in de gevangenis maakten, aan bejaarde bewoners van, onder meer Uitzicht, cadeau te doen.

Maar op een gegeven moment vonden zij dat zij verder moesten gaan en zo ontstond het 'planten-project'.

Mensen in onder andere het bejaardencentrum Uitzicht krijgen op de dag van hun verjaar-

dag een plantje uit de gevangenis.
Dit plantje is een door de gevangenen zelf opgekweekt stekje.

De zorg voor het plantje tekent de zorg die zij aan dit geschenk hebben besteed.

Het 'planten-project' is drie jaar geleden gestart en daar is veel op gevolgd.

Zo hebben bewoners van Uitzicht de kerkdiensten in de gevangenis bezocht: zij wilden namelijk wel eens zien wie deze geschenken voor hen maakten. En zo kon het gebeuren dat door het wonder van het Evangelie, mensen elkaar ontmoet hebben, waarvan de wegen anders ver van elkaar af gelopen zouden hebben.

Ook hebben de gevangenen eens de kerk van Scheveningen geholpen bij het maken van een groet van deze kerk voor de bewoners van diverse verpleegtehuizen.

Dames van de kerk van Scheveningen stonden zo een middag in de gevangenis samen met de gevangenen pakjes te maken.

Weer zo'n wonder van het Evangelie, waarin de wederkerigheid van mens tot mens centraal staat."

Exodus

Een ander belangrijk element van Jan zijn werk is de stichting Exodus.

"De stichting Exodus gaat uit van de Haagse gemeenschap van kerken.

Belangrijke taken van de stichting zijn:

- het betrekken van de Haagse kerken bij het gevangenispastoraat en
- de nazorg van gevangenen.

Een voorbeeld van de eerste taak is zichtbaar in Den Haag-West. Met de Valkenbosgemeente is de afspraak gemaakt, dat steeds een van de ambtsdragers van deze samen-op-

weg gemeente, de diensten in de Scheveningse gevangenis bijwoont.

Voorts preken de predikanten uit de Valkenboskerk een of twee keer per jaar in Scheveningen en wordt ook een of twee keer per jaar een dienst in de Valkenboskerk door een geestelijk verzorger uit Scheveningen geleid.

Belangrijk steunpunt is de nazorg in het open-huis in de Roemer Visscherstraat op nummer 465. Daar kunnen mensen uit de gevangenis naderhand terecht. Er is ook een winkeltje bij, waar iedereen, onder andere produkten uit landen van de derde wereld, kan kopen. Nieuw is dat de stichting Exodus werkt aan de voorbereiding van een begeleid woonproject.

In de toekomst wordt dit hopelijk een plaats waar voor tien mensen een nieuw begin kunnen maken. Een begeleid woonproject vraagt niet alleen een pand, maar ook voldoende beroepskrachten.

De stichting Exodus verwacht in de loop van dit jaar voor het project met vijf wooneenheden te kunnen starten.

Zowel het begeleid wonen en het open-huis, geven hulp aan hen die voldoende wortels in de samenleving missen.

Een dankbare activiteit om als kerken in Den Haag te ondernemen."

De Goede Herder

"In de gevangenis zitten mensen in soms uitzichtloze omstandigheden. Mensen die de tragiek van hun eigen leven elke dag doorleven. Verslaving aan drugs, zonder dat een oplossing in zicht was en dikwijls nog is. De kerk mag daarin als de Goede Herder zijn. De Herder die blijft zoeken.

In de kerkdiensten komt dit tot uitdrukking. Tijdens die ontmoeting leren de mensen in de gevangenis hun schuld overwinnen. Het verdiept de gemeenschap van zo'n dienst voor allen van zowel binnen als buiten de gevangenis. Want je kunt niet over God spreken buiten het leven om. Daarom komen 35 van de 40 leden uit de gevangenis de diensten trouw bezoeken. Welke kerk mag nog op zo'n opkomst rekenen!"

Steun aan het gevangenispastoraat en Exodus

"Wat belangrijk is, dat is dat kerkelijke gemeenteleden mee gaan doen. Zo zou het prettig zijn wanneer mensen uit de West-duinkerkgemeente eens een dienst in de gevangenis op een zondag mee zouden maken. Deze diensten beginnen om 17.45. En daarnaast zijn voor tal van activiteiten in en om het pastoraat vrijwilligers nodig.

Voor de stichting Exodus is vooral veel geld nodig voor de start van het begeleid-
woon-project. Om te laten zien dat de gorg
voor mensen in de gevangenis ons allemaal
raakt, zou iedereen bijvoorbeeld een rijks-
daalder in de maand aan de stichting
Exodus over kunnen maken.
Dit kan op gironummer 19 89 910.

Het mag natuurlijk ook meer zijn. Als mensen beseffen dat bij een begeleide woonvorm een 24-uurs begeleiding door beroepskrachten hoort, dan is het te begrijpen dat een dergelijk project zeer veel geld kost.

Er is dankzij de Haagse gemeenschap van kerken reeds veel geld verzameld. Maar er is meer nodig. Door het werk in de gevangenis en van de stichting Exodus te steunen, kan de kerk blijk geven van haar verbondenheid met het lot van de gevangenen.

Aan het slot van het gesprek hebben Jan en ik afgesproken dat degenen vanuit de Westduinkerkerk, die eens een kerkdienst in de gevangenis mee willen maken, zich bij mij op kunnen geven:
Aronskelkweg 160, tel.: 25 34 95.

Paul Doop.

BOEKBESPREKING

"De kerk is òf een struikelblok òf een uitdaging voor mensen om een discipel van de Here Jezus te worden."

Dit is de kern van het boek "Kan mijn gemeente groeien?"

De schrijver, Martin Goldsmith, was jarenlang zendeling in Azië. Momenteel is hij direktuer van "All Nations Christian College".

Op deze bekende Engelse bijbelschool worden zendingelingen opgeleid.

In dit boek vertelt hij zijn ervaringen met jonge kerken op de zendingsvelden en met gemeenten in West Europa.

Hij doet dat héél systematisch en met tal van voorbeelden uit de praktijk.

Een aantrekkelijk boek.

We hebben een hele stapel, die nodig kleiner moet worden. Prijs f 3,85, zolang de voorraad strekt.

Teun en Madzy van Iperen, Galileistraat 84,
tel.: 63 75 57 en

Hans en Jannie van Schuylenburg,
Valkenboslaan 73, tel.: 60 35 81.
